

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De octo malis que facit peccatum. sermone v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

pur pbs dicit. qz non caulat aliquid qd sit repugnans voluntati. Sed facit no voluntariu: quia non pot esse actu volutu qd est ignoratu: vt ponit Tho. j. ij. q. vj. art. v. Sicut in casu pposito aliquis occidit clericu/putas eu esse laicum: occisurus etiā si sciret eu clericu: peccat qd ac si sciret eu clericu: et hoc qntu ad culpā, sed quāru ad penā excoicationis dic vt no. in. c. si vo. ij. de sent. excoi. vbi distinguit. Aut fuit p/babilis ignorantia: tunc no incidit in canonem excoicationis, aut no: et tunc incidit. De quo dic vt ibi.

De octo mal' q facit peccatus
Sermo. v.

Quasi a facie

Colubri zc. Sequit de effectu pccati in genere pdicare: primus articulu psequendo. Pro cui? introducti/one pmo queri pot: Quid pccm possit ali quē effectu pducere: Et dubiu est ppter hoc: qz cu ipsum pccm sit priuatio ordinis rōnis, z psequēter est. Nihil videt qd nū bil agere possit. Sup quo dic vt scripsi su pra ser. j. in. iij. pte. ver. Ex pdictis g patz zc. Vbi dicitu est q pccm inf ceteros effectus siue defectus hoc operat: qz facit hoiez esse nihil. iuxta illud. j. Loz. xij. Si charitatē nō habuero/nihil sum. Sz est sciendū q pccm aliquos effectus malos pducit sicut mala arbor. Mar. vij. Nā primo qui dem nocet ipsi facienti: vt infra latius pate bit. Propt qd dicebat David postq pccauit. Pccm meū ptra me est semp. Scdo nocet pccm viatorib: tum p eo q actus eoz cōtra demones munūtur, quāto em plures sunt boni/rāto facilius demonib' resistunt. iuxta illud. Frater q iuuat a fra tre quasi ciuitas firma. Prover. xviij. Et facit a deo grām impetrat: multiplicatq intercessorib: tum p eo q pccōz alios ma lo exēplo corripit z scandalizat. iuxta illd' Soditū fermenti totā massā corrūpit j. Loz. v. Sic pomū infectū cetera poma inficit. z Una infecta pec' inficit oē pec'. Tercio nocet his qui sunt in purgatorio: qz nō pot pccōz iuuare taz efficacit sicut si esset in grā. Rō: qz nec orōnes sue/nec iel

lunia: nec aliq bona opa a pccōre facta vt recte pdest illis/eo q sit mortu'. Sic. Lus his q displicet ad intercedendū mittitur: irati anlm' ad deteriora puocat. Quarto nocet dānatis in inferno: z hoc p modum cōiunctionis. Quāto em plures sunt in in/ferno/rāto maior est ibi horroz z pena. sic si titiōnt q comburit addant aliq rōiones/ magis auget ignis zc. Fallit hec regula ibi Solatiū est miser/ locos hie penaz. Propter h diues Epulo perebat ab Abraā vt fratres sui nō descēderēt in infernū. Luc. xvj. Quinto nocet saluatis: z h in modū subtractionis. nā ex sortio ac societate gl' ficatorū auget eoz gaudiū accidentale spūa liter si suo bono exēplo ducat: vt disciplina aliq saluant. Sic maxime letat brūs Dni cus si vn' frater pdicator saluat. z beat' frācise de fratre minore saluato: z sic de alijs scitis. Sexto isert iniuriā deo inqntū nō obedit ei cui oēs creature obediunt ad nutū. Ps. cxxij. Dia qmcp voluit de fecit in celo z in ter. z in o. abyssis. Sepri mo isert iniuriā chō inqntum vilipedit passionē ei' z merita. Octauo pot dici q pccm inferat nocumētū agris latis z arborib' ordinatis ad vitā humanā. qz ppter pccm de' imittit siccitares et caumata in penā pccati. Ps. cvj. Posuit flumina in desertū: z erit' aquariū in sitim: terrā fructifera in salugine a malitia inhabitatū in ea. z ex h etiaz bestie patiūtur. Nota quō tpe Helie nō pluit trib' annis cum dimis dio. ij. Re. xvij. Et Jac. vl. Loquēdo cū specialit de nocumēto/qd specialit z pti cipaliter patit pccōz: ex ipso pccō. Nota q pccm multa mala facit pccōz. z ante mortē/z in morte/z post mortē.

Primo em pccm hoiez inimicū deo facit Scdo a corpe ch' mystico abscindit. Tercio intellectū obcecat. Quarto affectū obdurat. Quinto naturalia vulnerat. Sexto bona opera mortificat. Seprio in bestialē naturā trāformat. Octauo ad penā eternā obligat. Et pmo videam' de malis ante mortē illatis p pccm. Primo g pccm hoiez inimicū deo facit. Sicut em q negat deū est inimicus dei: sic qlibet pccōz est inimic' dei. qz videt negare deū. iuxta illd' apli Titū. b ij

De Peccato

1. Confitent se nosse deū: factis autē negāt. Sup quo textu dicit Hieron. et habet in decretis. xj. q. ij. existimant quidā rē. Quidē infra de articulis fidei ser. it. pre. iij. in fine. Et q̄ plequēter sequit̄ q̄ grā dei hō p̄luat. p̄ quā p̄uatiōe grē inferitur que dā macula spūalis anie: p̄ quā p̄didit nō totum luminis gratie et sapiētie diuine ex cōtactu: et cōsequēter incurrit p̄tōr odiū dei. iuxta illud Sap. iij. Similiter odio sunt deo impij et impietas ei⁹. et ps. Odi st̄ oēs q̄ operant̄ iniquitates. qd̄ intelligo q̄ntū ad culpā. q̄ntū vero ad naturā deus om̄ia diligit. iuxta illud Sap. xj. Diligis oia q̄ sunt: et nihil odisti eorū q̄ fecisti. Et hoc odio cōsequit̄ mors anie spūalis: que est p̄ separationē dei ab ania. Jaco. j. Peccatū cū summariū fuerit generat mortē. Quāntū vero de⁹ habeat odio p̄tīm et cōsequēter peccatōrē: p̄t̄ per effectū: q̄ p̄t̄ p̄tīm delendū et occidendū: voluit filiū suū vniuentū perimere et occidere. iuxta illud Eccl. iij. Propter scelus p̄p̄t mei p̄cussi eū. Et Ro. viij. De filiū suū mittēs in similitudinē carnis peccatī. et d̄ pec. dam. p̄tīm. Grē etiā mārē suam rē. Luc. ij. Et tuā ip̄i⁹ aīaz p̄transibit gladi⁹. ¶ Secūdo a corpe ch̄i mystico abscondit. qd̄ est ecclesia q̄ est corpus ch̄i: et quilibet ch̄ianus est princeps omniū bonorū q̄ fiunt in ecclesia. Da similitudinē de corpe vero: cuius mēbra p̄cipiāt bona collata corpori in potu et cibo rē. Sic in p̄posito: ecclesia ē corpe ch̄isti et nos sum⁹ mēbra. Ro. xij. Sicut em̄ in vno corpe multa mēbra habemus. oia autē mēbra nō eundē actū habent: ita multi vni corpus sum⁹ in ch̄isto. singulū autē alter alteri mēbra. Vñ quilibet ch̄i st̄ian⁹ in grā p̄stitutus est princeps omniū bonorū eccle. ps. Particeps ego sum. om. ti. re. et cu. mā. tua. Si autē mēbrū p̄cedit a corpe tanq̄ mortuū: nulli boni princeps est. sic etiā ch̄ianus p̄cedit ab hoc corpe eccle. p̄ gladiū peccatī: iuxta illud. i. Jo. xvj. Si q̄s non amat dñm iesum ch̄m: sit anathema/ et separatus ab ecclesia. Et iō est exp̄s omniū bonorū q̄ fiunt in ecclesia/ donec sanetur p̄ p̄nias. ¶ Tertio intellectu obcecat. et hoc p̄t̄ rōne/ exēplo/ et experientia/ et figura. ¶ Primo quidē ratiōe: quia p̄tīm tollit lūmē gratie/ p̄ qd̄ il-

luminat ania. Grē etiā obscurat lūmē ratiōis naturalis: hoc em̄ duplici lūmine illuminat intellectus. De hoc vltimo dicit ps. iij. Signatū est sup nos lūmē vultus tui dñe. Contra hoc autē lūmē ratiōis agit p̄tōr peccatō: q̄a sicut virtus est nature cōsentanea: ita vitiū est nature contrariū. Ido de peccatōrē dicit ps. lxxij. Nesciunt neq̄ intel. in te. am. Grē Sap. ij. Et cecauit illos malitia eorū. Vide Ebo. ij. q. xj. arti. j. vbi ponit de cecitate mentis. Grē Prouer. iij. Via impiorū tenebrosa: nesciunt vbi corruāt. ¶ Secūdo idem pat̄ exēplo in Adam: q̄ tūc erat in statu sanodēcentie. Tūc sapiētie et sciētie erat: q̄ oib⁹ animalib⁹ noīa imposuit: et diuinariū et humanariū rerū cognitōes habebat. rñ p̄ peccatū in tantā cecitate deuenit/ q̄ abicōdit re se putabat a facie dñi: cum oia nuda et aperta sint an̄ oculos ei⁹. sicut legit Gen. ij. Cum audissent vocē dñi dei deambu- lantis in paradiso ad aurā post meridie: abicōdit se Adam et vxor eius a facie dñi dei in medio ligni paradisi. Sic de Salomone legit: q̄ fuit cecatus p̄pter p̄tīm luxurie. iij. Reg. xj. et Eccl. xlvij. ¶ Tertio idē p̄t̄ experientia. nam p̄culdubio factus esset ille/ q̄ verbis et factis puocaret illum ad iram q̄ haberet gladiū nudū ad gurrur eius rē. Sic in p̄posito: quia om̄es sumus in manu dñi. Deut. xxxij. Ego occidam et ego viuere faciā: p̄cu. ego et sa. et nō est qui de ma. mea pos. erueret. et tamē p̄tōr non veretur ip̄m offendere. Vñ hoc/ q̄a cecus est nec cōsiderat rē. cū tamē hoīem timebit offendere: et offensū placare conabit. ¶ Quarto apparet iō per figurā que habetur Tob. ij. vbi legit q̄ oculi Tobie fuerūt cecati stercore hīrūdinis cū dormiret iuxta parietē. Per sterē hīrūdinis: qd̄ est calidū/ significat p̄tīm inflāmans aīaz/ et tpalia: q̄ sunt causa peccatī. p̄ qd̄ cecantur oculi intellectu/ hoīs dormietis. i. quiescētis in lecto delectatiōis tpalis. Ad idē de Sansone cecato a Philisteis Judic. xvj. Grē figura de Sedechia rege: cuius oculos erui fecit Nabuchodonosor rex post q̄ ante oculos ei⁹ fecit occidi filiū ei⁹. Et iō p̄tōr nō p̄pendit de grauitate peccatī/ sicut canis submergēdus nō sentit lapidē in collo/ donec in aquā extra nauē p̄cidat

tur. Sic peccator q̄ delectat in culpa non
sentit nec cognoscit gravitate peccati do-
nec demergat in pfundum inferni. Reg.
Oculos quos culpa claudit. pena aperit.
Et ideo de peccatore dicit Job. lxxj. Cor
eius indurabit. Quarto affectu obdu-
rat quasi lapis: et stringet quasi malleato-
ris incus. Vide in sermonibus de pnia: ser-
mone qui incipit. Dic vt lapides isti rē.
in introitu. his affectus sequit ad superi-
orem primū: nā actus voluntatis sequit
ad intellectū. q̄ quādo homo putat aliqd
bonū: inclinatur affectus ad illud. Per pec-
catū autē hō reputat melius bonū creatu-
ram q̄ creatore: ex quo sequit inclinatio
et obduratio voluntatis ad bonū. Un de
Pharaone dicit. Induratum est cor Pha-
raonis. Erod. iij. Unde puenit q̄ nō dele-
ctat pccōr de verbis: nec d libris sanctis: si-
cut sunt biblia: eple Hieronymi: moralia
Gregorii: et hmoi. sed Virgilio: Tullio.
Jē de Tristano et Lācloro: de centū no-
vellis: de Philostrato. Tales sūt filij isrl:
qui desiderabāt in deserto pepones: cucu-
meres: et alea: et porcos Egypti: cuz habe-
rent mānā. Num. xj. Nota exēplū de He-
ronymo rapto in spiritu: et corā iudice pre-
sentato rē. Quinto naturalia vulne-
rat. Bona aut nature possunt tripliciter vi-
ci fm Tho. i. ij. q. lxxv. ar. j. Primo q̄des
ipsa principia nature ex quibz ipsa natura
cōstituit et ppterates ex his causate: sicut
potētie anie. et hmoi. Secdo q̄ homo habz
a natura inclinationē ad virtutē: ipsa incli-
natio ad virtutē est quoddā bonū nature
Tercio mō pōt dici bonū nature: bonum
originalis iustitie: qd fuit in pmo homie
collatum toti humane nature. Prīmū bo-
nū nature: nec tollitur: nec diminuit per
pccm. Ratio: q̄ etiā in demonibus bona
naturalia manēt integra post peccatū. vt
Dionys. dicit. iij. q. de diu. nominibz. Ter-
tiū vero bonū nature totaliter est ablatū
p pccm pimi parētis. sed mediū bonū na-
ture. s. ipsa naturalis inclinatio: ad virtu-
tē diminuit p pccm. nō quidē per modū
subtractionis: alioquin possit totaliter tol-
li hui? inclinatio ad pccm per multiplicā-
tionē peccatorū: q̄ hic inclinatio est finita
Diminuit ergo p modū additionis im-
pedimentū: quia per hoc q̄ hic peccatū ad

dicitur modo: additur impedimētum anie
per qd hic inclinatio ad virtutē diminuit
infra posita. Declara hoc fm Tho. vbi
supra. q. vbi s. ar. ij. ad primū. Naturalis
igit inclatio ad pccm diminuit p pccm p
actus em humanos sit qdaz inclinatio ad
similes actus. Pōtēt autē q̄ ex hoc q̄ ali-
quis inclinatur ad vñ cōtrariū: diminua-
tur inclinatio eius ad aliud. Un cuz pec-
catū sit cōtrariū virtutis: hoc ipso q̄ ho-
mo peccat diminuit bonū nature: qd est
inclinatio ad virtutē. Unde Luc. x. Ho-
mo descendēs ab Hierusalem in Hierico.
Tho. i. in defectus peccatū: et angustia gte
expoliatur. s. gratias: et vulnerat in natu-
ralibus: fm Tho. vbi supra. Et dō liber-
tas arbitrii dimittit in peccatore: et hinc
est q̄ peccator dicit se non posse penitere/
nec portare ciliciū in carne rē. cuz tamē p
rebus mūdi et pluxuria maiora faciat: q̄
libertas arbitrii a peccato ligat rē. Ideo
Proverb. v. Iniquitates sue capiunt im-
piū: et funibus peccatorū suoz vnusquisq̄
astringitur. Ratio est: quia a peccato vin-
citur. Ro. vj. An nescitis: q̄ cui exhibet
vos seruos ad obediendū: serui eius estis
cui obedistis. Est em notandū: q̄ quia pre-
dicta naturalis inclinatio ad virtutē: con-
uenit homini hoc ipso q̄ rationalis est: ex
hoc em habet q̄ fm rationē operek: quod
est agere fm virtutē per peccatū: alis non
potest totaliter ab homine tolli q̄ sit irra-
tionalis: quia iam nō esset capax peccati.
Ideo nō est possibile q̄ predictum bonū
nature: et totaliter tollatur. fm Tho. i. ij.
q. lxxv. ar. ij. qd declara vt ibi. Un etiam
in damnatis manet naturalis inclinatio
ad virtutē: alioquin nō essz in eis moriūs
cōscientie. sed q̄ nō reducatur ad actū cōtinu-
git: quia deest gratia fm diuinā iustitiaz.
Sicut etiaz in ceco remanet apertudo ad
videndū in ipsa radice nature inquāt um
est anial naturaliter habēs visum: sed nō
reducit in actū: q̄ deest causa que reduce-
re possit formādo organū: qd requirit ad
videndū fm Tho. q. vbi sup: in responsio-
ne ad tertiu. Sexto bona opera mortifi-
cat. De hoc effectu deo dāre dicit infra
cū de effectu peccati mortalis ageretur ser-
mone. iij. Septimo i bestiale naturaz
transformat. Ratio: q̄a non est differētia
b iij

De Peccato

[illegible]

intolerabilior: q̄ ipsa gebēna. Apoc. vj. in
fine. Tercio rege ⁊ luce priuat. Bar. xij.
Mugatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ mit. eum in te-
re. Q̄m nō pderit ei catus: Requie erit
nā dona tē. Nō gaudebit. Eia. yli. Q̄m
mies eoz nō motiet. Quarto suffragus et
clisic ⁊ ignis eoz nō extinguet. Quinto
in infernū precipitabif. Expleū de lapide
materiali. q̄m p̄ciet angelus in mari dū-
cēs. Hoc impetu misit babilon in infer-
nū. Apoc. xvij. Sero a deo ⁊ mēbris de
eris eus separabit. Bar. xij. Yte maledi-
cti in ignē eternū. Septimo inimicitiam
oim creaturay incurrit. Sap. xij. Lea-
tura eim tibi factori deserviens exardelet
in tormentū aduerfus inuictos: sicut q̄ est
inimicus regis efficit inimicus oim yal-
lozū ei⁹. ⁊ sic patet materia ista.

De peccato originali in q̄ est
Sermo. vi.

Quasi a facie
colubri tē. Sequit scōs ar
ticulus: vbi dicendus est de
peccato originali: in quo est
quadruplex consideratio.

Secundo: unde habet q̄ traducatur in
humanum genus.

Tertio: de penis siue effectibus peccati originalis.

Quarto de remedüs eius.

In hoc q̄ s̄mone dñs cōcedere dicim⁹
tm de p̄ma p̄sideratōe: p̄m⁹ introductu
one querit p̄siter sit necesse ponere p̄m⁹
originalē: Ad qđ dicendū q̄ sic. ⁊ p̄b̄a
rur̄ auctoritatē scripturę ⁊ rōne. Et p̄m⁹
rōne: p̄ qua assumidū est qđ dicit Vñ.
Tulit qđ dē boiem ⁊ posuit eū in paradī
so: p̄ceptis ei. Et oī ligno p̄diti comedet
de ligno aut scie dōt ⁊ mali nō comedet
In q̄cūq; autē de comedis er̄ eo: mors
moris. Sz qđ Adā nec eodē die qđ comē
dit mortu⁹ est actu: op̄ter sic ireligi. mō
re moris⁹ necessitatē moris er̄ addicē
qđ qđ frustra diceret. iū bō er̄ institutū
seu naturē necessitatē moris dē habere.
op̄ter qđ dicere qđ mors ⁊ necessitas moris
di sit pena bōi p̄ p̄cō inflicta. Pena autē